Березуг Селижаровского Тверской
Р-брз-11
2000
Ка́бликова Анна Егоровна, 1914, жила на хуторе Крутуша, замуж в Бурако́во.
Зап. А.И.Рыко, Д.О.Кузнецов.

Сторона А

О РОДИТЕЛЯХ И ХУТОРАХ

..[*ra*]*d'ít'il'i žьíl'i v B'ir'azúg'i, a.. v B'ir'azúg'i.. mnóga.. rъžžьítós' l'ud'éj-tъ, rъspład'ítъs'ъ, stáła z'aml'é máła, pałósku dál'i úz'in'kъju, nú, xl'éba máła rad'íca na étъj pałósk'i. I vót pr'idłažьíl'i - na xutarók pъjaž'ž'ájt'i na.. na xútъr, vót tagdá.. mnóga nъ xutará, tó bárskъja z'aml'á tám pъt xutará fs'ó.. óddal'i, nъs'al'íl'is'ъ gъl'at'ínsk'ija, a mьí vòt ьız B'ir'azúgu dъ k N'ívam k Máłьım. Tudá .. vьíjixъl'i. Nú i, parъzadrál'i z'am'él'k'i, póžьıl'i tám, n'a znáju, s kakóva éta góda, f tr'ícъt'-ta p'átъm gadú* (*u*)*š já zámuš vьíšła éta.. v dvácъt'.. móžъ s'ad'móm ьıl'i f kakóm n'a pómn'u uš já. Já bьıłá d'afč'ónkъj, v n'án'ič'kaγ žьıłá l'éta* [А в нянечках вы где жили?] *Tám, v B'ir'azúg'i, u n'án'ič'kaγ žьıłá, a, a rad'ít'il'i mají òt tójъ l'éta i p'ir'iv'az'l'í svajú izbúšьıč'ku, n'ibal'šája bьıłá v B'ir'azúg'i-ta, pastáv'il'i tám, nu i saráj, kl'éd' bьıłá. I vòt ták,* [..] *paxál'i, rъzrub'íl'i, ъddavál'i mьí.. uš .. bьíl'i xaz'ájivьı, skól'ka z'aml'é tàm bьíła, drǫ́vьı tám ras'l'í, dravá pakós nádъ bьíłъ òt rъš'č'iš'át', vòt N'ívsk'ii, u N'ívsk'ix.. tóžьı bьíła máła òd z'aml'é. Nívsk'ii u nás.. brál'i, kák, n'a znáju nazvát', v ar'éndu štó l', vòt raš'č'ís't'ut, tr'í góda kós'ut, étu pałósku, patóm uš nám ъstajócъ. Sp'ér'vъ srubájud dravá vaz'íl'i.. k s'ab'é, a patóm, rъš'č'iš'ál'i pakós, ó, patóm.. náda bьíła i raspáxьıvad' z'aml'é páxъnъj n'iskól'kъ tám n'é bьıła. Vót. I já-tъ bьıłá małód'in'kъjъ jaš'ó i.. rad'ít'il'i mají tak'í słábьıi bьíl'i zdaróvjъm, anьí.. n'adółgъ i žьíl'i-tъ, p'id'as'át l'ét at'éc úm'ir, mád' d'és'it' l'ét pós'l'i javó pъžьíła, anьí s ъnnavó góda, tóžъ, f šьız'd'as'át l'ét jéj bьíła aná um'arłá, uš aná òt.. v vajnú um'arłá, já už zámъžъm bьıłá aná u m'an'é pъžьıłá, a tám, bьíł sьín jaš'ó, bьíł vz'átъ nъ vajnú, a u snax'é bьíła dvójъ d'at'éj, snač'ála bьíła trójъ, patóm d'évъč'ka u̯ jéj.. s'ém gadóf štól' jéj bьíła, pъm'arłá, i vòt tóžъ, kág bábušk'i-ta bьíła žálka, d'évъč'ka-ta v l'és pašl'í za jágъdъm, tám jíxnьıj d'éduška bьíł, kas'íl, a uš náz dá, vòt patóm s xútъra-tъ, ap'át' ъrgan'izaváłs'ъ kałxós, vòt.. ap'ád' v d'ar'évn'u už jaž'ž'ájt'i kudá xat'ít'i, a ъttúda mám új n'i xat'étъs' á gъvar'ít, pъt kustóm búdu um'irát', nò n'ikudá n'i pajédu, ból'še ats'édъva, pъt kustóm búdu um'irát'. Vòt ón ьı úm'ir da étъva, fs'ó-tъk'i étъ òn ьı straš'š'ál'i, pr'ijéd'im, krьíšu skъvьıl'n'óm, i, fs'ó ravnó ujaž'át' nádъ, iš'š'ít'i, xat'ít'i v N'ívьı, xat'ít'i.. òn, g B'ir'azúgu, xъt' na Pagós't'i, xъd' gd'é najd'ót'i s'ab'é.* [нрзб.] *nu òt, štó š ьız B'ir'azúgъ ujaž'ž'áł dъ ap'át'.. v B'ir'azúk .. pajédu. A patóm òn póm'ęr. A bráta vz'ál'i służьít', v ár'm'iju. S'p'ér'va javó kagdá javónnьıj gót pr'izьıvátsьı, v ár'm'iju n'a vz'ál'i, astáv'il'i pъ s'am'éjnъmu pъłužén'iju, bьıłá.. znáč'it' mát', skól'ka jéj gadóf p'id'as'át p'át' nav'érna bьíła, a móžьı p'id'as'át sę́m n'a znáju, i bьíła u jéj .. d'évъč'ka uš róžьına i dъ ftarьím pъłažén'ijim, nu vót. I javó .. astáv'il'i, pъ s'améjnъmu pъłažén'iju, pъtamú šš́ kák trùdъspasóbnъva n'ikavó n'ét. A patóm, prašló dvá góda, étъ už bьíła.. v dváccъd' d'av'átъm gadú naerna dá, u snax'í* [или *-ę́*, скорее *-i*] *uš.. stáła dvá r'ab'ónka i f tr'ét'im uš pъłažén'iji. I mát' stáła ná dvъ góda stáršьı, a n'ič'avó étъva... n'a dál'i l'gótьı-*

tъ, a vz'ál'i javó służыít', v ъkurát tagdá étъ.. bыłá f Pól'šы zъvaróška, bыl'í vz'átы òt ы múš mój bыít vz'áta, f Pól'šu, a patóm étъ, s Pól'šыj tám zъm'ir'íl'is'a, F'ínskъja nъč'ałás', i vót, i.. p'ir'at F'ínskъj-tъj s Pól'šъj-tъ mnóga rъspus't'íl'i d'ar'évn'u-tъ, bal'šája bыłá, naródu mnóga. Bыíl'i fs'é, któ k vajénnыm ab'ázъnnъs't'im.. pr'inъdl'ažát, fs'ę bыl'í abóbrъnъ muš'š'ínы.

ИСТОРИЯ ПРО ПЕРЧАТКИ

A patóm jíx.. k Akt'ábъr'skъj rъspus't'íl'i, a n'éskъl'ka, u nás tr'í il'i č'atыír'i č'iłav'éka òd v Bъrakóv'i, bыíl'i astávl'ina.. tám, vót mój xaz'ájin bыít astávl'ina tám, étъ, v B'iłarús'iji stajál'i, górъt Słúck, axran'ál'i, tám č'ás's' stajáła jíxnъja, fs'ó mašыínы, šъf'ará .. s mašыínъm. A.. tút nъč'ałás' F'ínskъjъ-tъ vajná, nu a.. ón òt na frón-tъ n'i papál, tút fs'ó stajál'i ъt ъxran'ál'i.. č'ás' patóm, a kakája z'imá bыłá maróznъja i s'n'éžnъja, i s'n'égu mnóga bыíła i marózы s'íl'nыji bыíl'i. Tagdá vòt u nás jábłъn'k'i fs'é pab'íła marózъm. Patóm.. étъ.. éva patr'ébъvъl'i jíxnъj č'ás't'i-tъ, č'ás' na frónt, maš.. mašыínы tudá nadъ, a mašыínы-tъ bыíl'i s'n'égъm zarыífšы, i vót an'é.. dál'i jím pr'ikáz znáč'it, razrыít' mašыínы, i atpráv'it' skól'ka tám janыí tr'ébъvъl'i kavó.. tudыí.. na frónt.. s mašыínъm. I vòt ón.. tóžы étъ rъzrыivát mašыínы-tъ, a n'a fs'éx ... tám attúdъva srázu ъbabrál'i-tъ, tadыí č'ás' a č'ás' ъstavátъs'ъ, i, at.. at łapátы-tъ rúk'i-tъ pat'él'i, i atmókl'i, ammókl'i, p'ar'š'átk'i mókrыji stál'i, a.. u javó bыíl'i étъ vыídъnыi izvajénnыji p'ar'š'átk'i, i já jamú v'azáła z'd'és', s étъm, kák anыí, z dvúm pál'cam.. p'ar'š'átk'i š'ir's'anыíi s.. is svajéj av'éč'jij š'ér's't'i, pr'ała v'azáła nask'í, v'azáła i p'ar'š'átk'i, i pъsыłáła jamú pasыítkъj. I vòt étъ č'ás'-tъ atpráv'il'i, a ón.. astátsъ, nu tám òn n'i ad'ín kan'ešna, astátъs' éta č'ás', jamú ъkurát náda.. stát' ná pъs. Vót ón .. tám .. stajáł, bajátsъ nóg'i v ammótkъx.. bыít abu... ъbuvál'i-tъ jíx v ammótkъx z bat'ínkъm. A.. nóg'i garáz z'ábl'i tъg gъvar'í, v mókr'ix.. p'ar'š'átkъx-tъ, a svají katórыji.. sux'íji-tъ bыíl'i u javó.. astávšы, i óddał xa.. étъmu.. tavár'iš'u katórъmu náda.. rul'ít' mašыínu, a s'íl'nыj maróz bыít, i u tóvъ-ta mókrыji p'ar'š'átk'i dъ, a vót ón, mój-tъ xaz'ájin jamú óddъł svají étы p'ar'š'átk'i, a sám v mókrыix-tъ i stát .. f pastú, rúku i ъtmaróz'it, na právъj ruk'é pál'cы vs'é. Nu vòt ón v gósp'itъl'i m'és'ic l'ažát, ътl'ažát, ъpus't'íl'i javó.. v d'ar'évn'u, ná d'is'id' d'an'kóf. Paká òn d'és'id' d'an'kóf túd žыít, i éta tám ы s f'ínam už zъm'ir'íl'is'ъ. Atpravl'ácы srók pr'išół, pajéxъła já na łóšъd'i javó pъv'azłá f S'il'ižárъva, náda jamú k pójizdu. A f s'ęl'sav'ét v B'ir'azúg'i iš'š'ъ zъxad'íła ón sыmáłs'ъ s uč'ótu, kák pr'iš'ół, pr'išół stъnav'íłs'ъ, ujaž'ž'át, nu łánna. A jamú vòt f s'èl'sav'ét'i skazál'i - nú t'ap'ér' t'ab'é, t'ab'á atpús't'ut savs'ém, vajná kón'č'iłъs'a. Nu łánna, nu fs'ò ravnó f č'ás' náda it't'ít', ruká iš'ò n'i savs'ém, nu vót. S'jéxъł f č'ás', nú vъt, nú ъt v'arnúłs'ъ patóm, adbыít tám skól'ka jamú núžna bыíłъ, n'i jamú núžna, nu a skól'ka pъ javónnъmu, pa jíxnъmu zakónu, ътpus't'íl'i javó, savs'ém, i uš ón bыít inval'ít, vòt na étu-tъ vajnú na .. g'armánskъju-tъ javo.. i n'a brál'i, brál'i ká.. káždыj gót.. pęr'kam'ís'iji bыíl'i, da i n'éskъl'ka rás ы nъ gadú-ta, fs'ó. A l'úd'i-tъ zav'ídыivъl'i, n'i tak'íji kal'ék'i da słúžut, a ón vòt kak vród'i.. ón skrыivátsъ il'i štó-tъ.. patr'ébъvut. I vót.. vainkamát, ad'ín takój vráč', nú, kakája.. mórdva, č'avó éva já javó z'd'étъju straiv'ikóm.. v d'és'id' dn'éj, vz'átsъ, iš'š'ó étъ ruká. T'ap'ér' u nás n'i tak'í (??).. Pa p'ér'vъs't'i-tъ jamú.. dál'i tóža i p'éns'iju davál'i, pъłuč'át òn vòd dъ vajnыí-tъ, a patóm v vajnú.. stáła mnóga, i uš ы ub'ít'ix.. kal'ék vs'ák'ix, b'aznóg'ix ы b'azrúk'ix, jamú.. p'én's'iju s'n'ál'i,

ъtkazál'i. Nu ruká mal'én'kъ pъza.. zъč'ar's't'v'él'i étы pál'cы-tъ, xòt' n'i zъg'ibál'is' anы́ vòt ták n'i z'g'ibál'is'e, a tak'íji tółstыji, n'ikras'ívъa ruká bыłá, nu vót. I jamú vòt v jéj vò ták f kułák-tъ n'ič'avó n'a vz'ád' bы́ła. Nú, vò tút.. f kałxóz'i.. dál'i rabótы, štó... annój rukój, a étъj pъmagát', łánnъ, stъražы́d' dvarы́, i patóm vódu z'imój vòt.. vadы́ n'é bыła, kuł dvará, vaz'ít' vódu.. nъ dravn'áx na łóšъd'i.. izъ r'ak'é vad... kъ dvarú, tám dajárk'i brál'i dъ nas'íl'i.. p'ít' karóvъm. Z'ímu ъtrabótъł.. s vadój, pakón'č'iłъs' rabóta, skót vašół f pól'ɔ, a.. stъražыít' stъražы́ł dvarы́ l'étъm. A u m'an'á òt.. tóžъ vòt sы́n.. s sъrъkavóva góda, vòt ón.. tól'ka já zat'ižal'i̯éła l'i̯é^{ə}tъm v ыjul'i, nъt, a.. javó f s'in't'abr'é i kák š'ás pómn'u.. f pas'l'én'n'uj uš óč'ir'id' brál'i, n'e srázu, n'a drúžna, dvá tr'í č'iłav'éka, nárъč'nъj pr'ijéd'ẹe s pav'éskъm spravl'ájt'is', i pъv'ad'ó, pr'ijéd'i nárъč'nъj v'ar'xóm, a jíx òt.. mы́ pravód'im tút. Vòt ták. I vót mój-tъ xaz'ájin uš papáł f pas'l'én'n'u ᵘ̯óč'ir'id' d'as'átъva s'in't'abr'á. A ón z'd'és' í kładъfš'ikóm uš patóm rabᵘ̯ótъł, vót jamú náda bыíła.. zdavát', a ùš n'ékъgda zdavát', kłъdavúju-tъ. Ták.. já.. n'amnóška tám zъ javó pъrabótыła patóm, našl'í, bыít ad'ín tóžъ, b'étъb'al'étn'ik, nъ vajnú n'a brál'i, vòt, tóvъ, tót pr'ín'ił kłъdavúju. A vòt ón patóm.. rad'íts'ъ vòt sы́n u nás. I mn'é, i mn'é n'ikudá, d'évъč'k'i.. bыíła č'atы́r'i góda, kagdы́ mál'čik rad'íᵗ^{ъ}sъ u m'an'á, d'évъč'k'i č'atы́r'i góda, étъt.. rad'ítsъ tól'kъ, kudá š já, stъr'ikóf uš n'é bыła, vòt stъr'ik'í javónnыji fs'é pъm'ar'l'í, at'éʒ bыít ы mát', at'éc nъ ftarój gót.. póm'ir kak.. žan'íl'is'a a mát'.. vòt uš nъ č'at'v'órtъm gadú um'arłá kàk mы́ žan'íl'is'ь, a tút astál'is'a mы́ s jím vòd dvójɔ mъładы́x. S'astrá iš'š'ó u javó bыłá vы́šъfšы zámuš f svajéj vòd d'ar'évn'i, tóžъ vdavój žыłá uš. Nu oták vòt.. i pъ.. i dъžыvál'i. Nú a tút patóm.. pós'l'i vajnы́-tъ, v vajnú-tъ..i.. kón'i bыíl'i vs'é tó abóbrъnыi vajénnыi, a vajénnъi ъstavl'ál'i.. bal'nы́x, bal'és' kaká-tъ č'asóta bыłá.. u kan'éj, vót, a tút.. ъnnavó pъuč'íl'i, mal'č'íš'ič'ka jiš'ó òn bыít mъładój, u̯ javó brát'jъ bыíl'i javónnъi bыíl'i abóbrъnы nъ vajnú sas'ét náš, a javó pъuč'íl'i.. vòt étъj vъ v'it'in'ir'i..nárnъj baln'ícы kák l'ač'ít' étu č'asótu.. u̯ žыvótnъx. Vót. Náda ras't'ít'il'na másła bыíła, òt étъ.. l'nós'ém'ič'ka.. davál'i s kałxóza, tałkl'í dъ vruč'núju tùt másła b'íl'i [Сами били дома?] *... náda másła.. nъ l'akárstva, i vót òn éta.. másła, z'd'étъł.. uš étъ, pós'l'i étъj vajnы́, a aná móžы jš'š'ó n'a kón'č'ifšы bыłá vajná, nu tól'ka n'ém'ic ъcstup'ít, dъ nъč'al'í tùt mal'én'kъ.. ъbžыvácca. Karóvuški.. t'al'íl'is'a, t'al'átъk.. r'ézъt' n'i davál'i, náda t'al'átъk ras't'ít', karóvušыk.. mnóga bыíła atóbrъnъ v vajnú-tъ.. u kałxóz'n'ikъf, vajén.. vajénnъja č'ás'.. zъb'iráła, no tája ъstavl'ála dъkum'ént kakú-tъ ras'p'ísku davál'i, a u nás dvá góda aná bыná jáłъvъja karóva uš n'i mъładája, uš aná t'al'íccы ból'šы n'a búd'it, a i pъžal'él'i, aná.. bыłá głátka, mы́ jajé zar'ézъl'i.. dъ i s'jél'i, štó š, nu òt. Ták ъt i p'ir'ižыvál'i, vs'ó, patóm... štó já jiš'ó... Kałxós-tъ i pъražžыłsъ, patóm uš.. dá, étъ iš'š'ò òd dъ vajnы́ bыíła, da jétъj, m'an'á pastáv'il'i k cыpl'átъm, cыpl'átъk étъ iš'ò dъ vajnы́, zъvaz'íl'i, pr'ivaz'íl'i mál'in'k'ix cыpl'át f kałxós, i vót pr'iv'az'l'í étъ p'érvыj rás, f'érm'ir.. bыít.. nъzыváts'a f'érm'ir, ón sám, f'érm'ir étыx t'a... cыpl'átъk.. uxážыvał, dóma karm'ít, i ъgъrad'ít.. pъl'isádn'ič'ik vъnas'ít tudá jíx, puskáł gul'át' f pъl'isan'íč'k'e??, rás uš anы́ b'az mátъk, n'al'z'á ták pus't'ít', i katы́, i varónы i sarók'i jíx mógut p'ir'taskát'... A patóm òt.. pъdras'l'í étы cыpl'átk'i, pr'iuč'ít òn tút žórdъč'ik nad'étъł, anы́ uš stál'i vzl'atát' na žórdъč'k'i sad'ícъ, a tó vs'ó łav'ít f kar'z'ínk'i v bal'š'íji, i.. nas'ít v dóm, ná nъč' n'i ъstavl'át tám, nu móže f kъl'idór'i ъstavl'át. Patóm, vòt v m'an'é, skóra s'inakós pr'id'ót, náda mn'é étъt.. f'érm'ir-tъ tóžъ bыít*

mъladój iš'š'ó, náda kas'ít' f kałxós, płán davál'i štòp nъkas'ít' skól'ka s'éna, í, skól'ka tám nakós'iš płán vьípъłn'iš tagdьí dadút.. t'ab'é nъ svajú karóvu.. pakósu.. pakós'iš. Vòt ták vòt. A já s étьım, z dvajím, d'évъč'k'i č'atьír'i gód'ika, a mál'č'iku p'ér'vьij gód'ik. On skъłat'íł, n'a kák t'ap'ér' vò kal'ásk'i.. l'óx'k'i xaróšьii, skъłat'íł jáš'š'ik, š' š'itьır'óy dasóč'ik takój prъdъłgavátьij, nar'ézъł ъd drav'ínьı ъd b'ar'ózъvъj kal'ásk'i, prъv'arnúł dьírku, tám éta fs'ó z'd'étъnъ kàk f t'al'ég'i, na ós'i nъd'avál'is' étьı kal'ásъč'k'i, i gvóz'z'ikъm, šъp n'a sval'ivъl'is' sъ.. zъkałáč'ivъł. Vót ьı vaz'íła, v'ar'óvъč'kъj pъcap'íła, dъ javó.. tudá i vaz'íła, ón tám òt f kal'ásъč'k'i-tъ i pas'p'ít pъl'ažьít, a d'évъč'ka kuł javó, tóžъ adnú i pus's'íd' bajáłъs'a, r'aká-tъ jaš'š'ó r'ádъm da d'ét'i głúpъji, anьí.. najdút.. gd'é i b'iz r'ak'é [или *-í??*] *f kałócъγ dъ f kadúškъx.. òt, dl'ъ vadьí vòt u nás-tъ r'aká mьí uš n'a ssáv'il'i kadúškъf, a étъ.. kadúšk'i zъstavl'ál'i v d'ar'évn'i.. stáv'it' kul damóf na l'étъ-ta, v žarú-tъ fstúč'is' štó, pabl'ížьı skar'éj.. zъl'ivát' pažár. F kadúšk'i utanúła d'évъč'ka, vòt r'ádъm òd z'd'és' vs'ó mьí žьíl'i, pr'i mn'é eta. Vòt ták vъt, a.. já vòt fs'ó i taskáła mál'čika tudá i d'évъč'ku, pъkъraúl'im, pas'l'e.. vьípus't'im jíx ьıs sarája, tám saráj ad'd'étъl'i, zab'íl'i v'az'd'é dьírk'i vpłótn'in'ka, kórmъ mn'é tudá pr'ivaz'íl'i, davál'i. A mn'é vòt sxad'ít'.. dát' im z'ar'ónъk.. i jétьı.. vadьí pastáv'it', il'i vьípuš'š'u pъgul'át', navós l'íšn'ij vьík'idъju attúdъv šòp n'é bьıła gr'ázna, i anьí ap'át'.. nъgul'ájucca, skóra jíz' zъxat'á, pr'ib'agút.. k saráju sъb'irájut.*

Vot fs'ó.. v žьíz'n'i samó, paká žьíta n'i naúč'it. Кривичская народная мудрость.

Nu ón mn'é pr'in'ós cьıpl'át, n'a pómn'u, íl'i étъ astáłъs'a úš.. s'émd'is'it' štúk bьíła znát' n'i d'iv'anóstъ, ál'i skól'ka n'a pómn'u fs'avó. Bьíl'i bal'šíi xaróšьii uš cьıpl'átьı, a bьíła n'éskъl'ka.. štúg dvácъd' znát' mál'in'k'ix, nu ón mn'é pr'išół ъbjas'n'íł, étъx, étьı sad'áca na žórdъč'ku, a mál'in'k'im-tъ s ét'ım, paršьív'in'k'im-ta n'e vzl'at'ét' na žórtku-ta, anьí.. sažáj jíx f kar'z'ínku, f kar'z'ínku. Nu vót, nu já ták ьı z'd'étъła. K v'éč'iru-tъ pašłá pъkar'm'íła, anьí stál'i vzl'atát'.. na žórtku, a étьı ъstajúca, vòt já ix sъb'iráła dъ f kar'z'ínku. A í n'i k č'ómu štòp kar'z'ínku-tъ nakrьít', nú, jím samьím ták n'a vьíl'it'it'. Dúmъju, nu łádna. A pašłá útrъm ap'át' kar'm'ít'-ta, pъgl'ažú, ... k'ínьłа íl'i kl'avál'i, náda š étьıx mál'in'k'ix, gl'ánuła f kar'z'ínku, ú, tám b'itkóm vpłatnúju, i zat'ískъna násm'irt'.. zъdaxnúl'is', vót znát' fs'í stáła nóč' móžъ xałónnъa bьıłá, xółъnna ím tám stáła, ž žórdač'ik-tъ s'l'at'él'i da vs'é v étu f kar'z'ínku, i étьıx cьıpl'átъk.. zъtušьíl'i vъs'amnácъt' štúk pómn'u já. A já pašłá vъdagr'éjka bьıłá n'idal'óka tút.. v d'ar'évn'u. Pašłá k étъmu k f'érm'iru v vъdagr'éjku, a, ój, já n'a búdu ból'šьı xad'ít' kọł cьıpl'át - a č'avó - pad'í tьı pъgl'ad'í štó z'd'étъłas'-ta - a štó žъ - nú, pašół. Pašół òt, étьıx cıpl'át vьík'idał sъš'š'itát, i vòd zapómn'iłъs' - vъs'amnácъt' štúk. A fs'avó-tъ vòt n'a pómn'u, skól'ka štúk, štúk.. d'vanósta štó l'i bьíła snač'áła, a patóm-tъ astáłъs' s'émd'is'it. Nə ót. Nu ón skazát, étъ tьí n'i v'inaváta, éta já v'inavát, mn'é tóžъ gъvar'í, n'i k č'ómu bьíła, a anьí pr'ivьíkšьı f kar'z'ínk'i, f kúč'ku sažátъ, nu tám-ta n'i v annój kar'z'ínk'i, u javó č'atьír'i il'i p'át' ón mn'é kar'z'ínъk ьıx pr'in'ós (синтаксис*!!!*), *pr'in'ós. A patóm òt mn'é étъ adnú astáv'it kar'z'ínku étъ vòt ná nъč étьıx sažát' .. f kar'z'ínъč'ku, a anьí vót kák. Nu łánna, éta fs'ó prašłó, ugъvar'ít m'an'e̯á, n'ič'avó, s'p'íšьım da, šò takój słúč'ij n'aš'š'ásnъj, štó š. Vót ták.*

A patóm vajná-ta nъč'ałás'a úš, stál'i rъz'b'irát', karóvušъk ats'édъva vъugnál'i, a svájíx u̯òt, któ vajénnьım zdavát, któ acstupájt'i, karóf.. kudá-n'ibъt', štóp n'émcъm n'i

dɜstavál'is', f słúc'ii n'ém'ic pr'id'ó, łúč'šɨ svaí.. svajím krɜsnɜar'm'éjcɜm ɜddavájt', nu vót. Nu, mój xaz'áin, sám n'a r'ézɜł, pɜpras'íł ad'ín bɨ́ł, tóžɜ už bɨ́ł vz'átɜ nɜ vajnú, i šó-tɜ òn pɜv'arnúł, v'arnúl'i javó, pr'išół s vajnɨ́, a vót, r'ézɜł skót ón. I n'i adnɨ́ mɨ́ tút ɨ, n'éskɜl'kɜ karóf ták vòt.. zar'ézl'i, sám'i s'jél'i, a któ davát dravá.. mòž vajénnɨm. A pós'l'i-tɜ vajnɨ́ òt, kamú pr'i... stál'i pr'igan'át' s'udɨ́ k nám skót, i kamú davál'i, sp'ér'va karóf máła pr'igan'ál'i, n'é bɨła, a patóm.. pr'igan'ál'i.. kᵘós, kᵘózɜč'ik vòt l'úd'i xad'íl'i dɜ uš tám pɜkupál'i kᵘózɜč'ik, á b'iz mɜłač'ká-tɜ gółɜnna i xl'éba-ta n'é bɨła.. pós'l'i vajnɨ́-ta nékɜmu bɨ́ła pa.. paxát'-tɜ n'é na k'im, i łapátɜm kapál'i, i f płúg zɜpr'agál'is'a.. pa šés' č'iłav'ék, i č'atɨ́r'i č'iłav'éka i dvá č'iłav'éka jaš'š'ó.. v dvá r'adá, gús'ikɜm, ad'ín za płúk, vòt ták paxál'i. A paxál'i, i náda i̯ svój-tɜ ɜgarót..tóžɜ.. paxál'i vòt ták pɜ utrám, vstán'im č'ut' s'v'atók, pajd'óm vòt ụ svój v ɜgaród'ik, f svajóm ɜgaród'i papášɜm, patóm náda.. p'éč'ku stap'ít', pɜkar'mít'.. s'émju-tɜ d'at'íšɜk, nå vót. I pajd'óm f kałxós, dɜ f kałxóz'i tóžɜ ták ɜ, i łapátɜm kɜvɨr'ál'i, i vòt ták skłádɨval'is's'a (sic!).. *ar't'él'ju, a fs'ó, fs'ó t'ižałó.. bɨła. A s'am'án n'é bɨła, vót s'am'án zɜv'az'l'í f S'il'ižárɜva i.. vɨp'ísɜval'i davál'i. Za s'im'anám tóžɜ, n'é na č'im vaz'íd' bɨ́ła, p'aškóm xad'íl'i, nɜ s'ab'é nas'íl'i, któ šašnácɜt' k'iłagrám, a któ i dvácɜt', nasɨ́p'ut ɨ n'asút, pᵓšan'ícu dɜ l'nos'éma, ??l'ískɜ i t'ažółɜi ... javó.. m'ašk'í-tɜ v'idát' n'amnóga ... s'íl'nɜ vɜt jaš'š'ó jač'm'én' dɜ av'ós tó kák-tɜ.. l'égɜč'i?? nɜ ót. Vòt ták nɜ s'ab'é nas'íl'i, a za jétɜ davál'i, n'a znáju, ka.. skól'kɜ éta, agá, za.. šašnácɜt'-tɜ k'ilagrám, nu n'a búdu gɜvar'íd' zabɨ́ła, skól'kɜ-ta k'iłagrám, k'iłagráma č'atɨ́r'i móžɜ bɨd' dadút étɨɣ z'ar'ónɜk, vò ták vòt, náda d'at'íškɜm-ta. Bol'šɨ bɨ́l'i, vdóf-tɜ mnóg bɨ́ła, vòt. A d'at'íšk'i-tɜ ɜstavál'is'. Vòt ták vòt. Vòt takája žɨ́z' bɨłá, vs'ó ból'šɨ t'ažółɜja žɨ́z' bɨłá.*

Já č'atɨ́rnɜcɜtɜva góda ražd'én'ija, vò tút í, éta, r'ival'úcɨja, iš'š'ó tája g'ermánskɜa bɨłá, vót, vót, mavó kr'ósnɜva, páp'i mavó.. brád bɨ́ł, kr'ósnɨj mn'é, kr'as't'íl'i š rán'šɨ d'at'éj-tɜ vs'ó, nu vód (SIC), *javó brál'i vòt f túju g'ermánskɜu vajnú, i vaz'íl'i, f S'il'ižárɜv'i n'é bɨła znát' vainkamát, vaz'íła aná, žaná javónnɜ, vaz'íła.. v Astáškɜva, na łóšɜd'i tóžɜ. ə ón tám mn'é kup'íł ɨkónɜčku mál'in'ku takúju òt s' n'igatók, s'ar'ébr'inɜja, s annój stɜranɨ́.. N'íł Pr'ipadóbnɜj, z drugój S'il'ig'érskɜjɜ bóžjɜ mát'ir' nɜzɨvátɜs', i vòt étu já ikónku òt.. n'adávnɜ pɜt'ar'átɜs' ikónka u m'an'á š šéji, vs'ó étu kónku nas'íła, vó.*

[...] *Mají rad'ít'il'i tagdá ętɜ iš'š'ó ujéxɜl'i v L'én'ingrát, m'an'é mál'in'ku astáv'il'i f Pal'áx Reiónskɜva.. étɜvɜ, Astášɜfskɜva raióna, a astáv'il'i u d'édušk'i z bábuškɜj m'an'á, á, vót éta mn'é kr'ósnɨj kup'íł, błɜgasłavl'én'i̯ dáł t'ab'é. Vòt ón ɨ n'i v'arnúłsɜ tóžɜ, s tój-tɜ vajnɨ́, á, mají bɨ́l'i rad'ít'il'i v Lèn'ingrád'i, tám, bɨ́l'i anɨ́ pɜstup'ífšɨ rabótɜl'i, na Skɜraxóckɜj fábr'ik'i óbuf.. gd'é vɨrabátɜval'i. A tám nɜval'íłsɜ gółɜt, štó-tɜ n'a vɨírɜs xl'éb z'd'és' u náz gółɜt, a v górɜd'i-tɜ jaš'š'ó xúžɨ, v d'ar'évn'i-tɜ ụ kavó bɨ́l'i i zapásɨ, éta iš'ò dɜ kaɣxózɜ bɨ́ła, n'é bɨła kałxózɜf, u kavó.. s'ẹ́mji-tɜ xɜd' bal'š'íji, nò íx.. i z'aml'e-tɜ paból'šɨ ím davál'i, dɜ skatá-tɜ ból'šɨ anɨ́ d'aržál'i, navóznɜji bɨ́l'i półɜsɨ-tɜ xaróšɜj.. uražáj-tɜ pɜłuč'ál'i, patóm.. šó-tɜ n'a vɨírɜs, n'a znáju, štó tút pɜvl'ijáła. S' étɜvɜ-ta v L'èn'ingrád'i gółɜd bɨ́ł. Vót mój at'éc.. tám v L'èn'ingrád'i mnóga bɨ́ła.. ból'šɨ naródu č'ẹ́m v d'ar'évn'i, attúdɜva.. šó-tɜ.. uznál'i, štó.. v B'iłarús'iji.. xl'ép xaróšɨj.. urad'ívšɨ. Vòt ón sjéz'd'ił, pajéxɜł, a máma uš rɜd'iłá vót.. mál'č'ika tám tóžɨ, s*

mál'č'ikъm atpráv'iła òt tóžъ k jéjnыm rad'ít'il'im-ta, gd'é já bыłá astávl'inъ (А ГДЕ - СЯ?), *a sám pajéxъł.. v B'iłarús'iju, tám us*(*t*)*rójiłsa, našół kvárt'iru dъ tám rabótъł vò tóžъ, šыł óbuf, i č'in'ít ы stáruju i.. nóvu šыł, nu vót.*
Adná žыłá žénš'š'ina, šó-tъ... da vdavój aná bыłá móže tóže.. s tój vajnы́, kák ы n'a znáju, kák, a šó-tъ i d'at'éj já n'a pómn'u, fs'ó aná adná bыłá. Móže d'ét'i bы́l'i uš tóžъ dъ at jéj ad'd'él'na žыíl'i, n'a znáju. Vót. Póžыl'i tám, n'a pómn'u skól'ka dvá aj tr'í l' góda (СИНТАКСИС),

САРАНЧА
tám nъval'íłъs'a sъranč'á nъzыvál'i anы́, vòt u nás tak'íji.. č'irkunы́ tak'íi bal'š'íi, prы́gajut, i pajéła fs'é pas'évы, vòt ыš'š'ó z'al'ón'in'k'iji, mál'in'k'iji, aná.. gnáła fs'ó náč'istъ, i dážъ znát' i travú-ta žžыiráła, éta sъranč'á, túč'ъm nъl'at'í gъv.. gъvar'á, já-ta šó š iš'š'ó n'a pómn'u, ták, f pól'ɔ n'i xad'íła, nu vót. Tám gółat stáł. Nu, p'isál'is'a, vòt s Pal'éj-tъ s étыix, s mám'i.. s mám'inъj-ta ród'inы, p'isál'is'a, móžъ bыít' étъ... i éta t'ótka, t'ótka kr'ósnъva-tъ žaná, aná s trajím d'at'ám tóžъ bыłá astáfšъ f.. sałdátkъj, v B'ir'azúg'i ètъ, a tójɔ f Pal'áx, p'isál'i štò xaróšыj.. uražáj z'd'és' vы́rъs. Nú, mají òt ы attúdъva p'ir'ajéxъl'i v B'ir'azúg, v B'ir'azúg'i u jíɣ bыłá izóbъčka-tъ uš pastávl'ina, í.. bы́l'i tóžъ púš'š'inъ, ad'ín tám.. ъd'd'al'íłsъ ъt accá, svój dóm r'ádъm s(t)rójił, i v nášъj vòt ы́zbušk'i žыíł, paká.. vr'ém'ina, mы́ pr'ijéxъl'i ón.. dad'étъł svajú ušół.. xaz'áin.. a patóm òt półъsu-tъ òt stál'i brát', a tám z'aml'é máła, dál'i máła, i n'é bыła n'í, n'i łašátk'i n'ikavó, kup'íl'i žыr'ab'ónыč'ka mál'in'k'im, łašátku ras't'íl'i étu, vòt ták fs'ó. Fs'ó n'al'óxkъ bы́ła... vòt tól'ka l'óxka póžыl'i, tó sp'ér'va s'iłkóm gan'ál'i nъ rabótu tóžъ xót' tы gałónnъja xót' tы bósъja abuvát' n'éč'iva, ъ f kałxós pъsыłájut ы id'í rabótъj, a płat'íl'i-tъ fs'ó, étыm, kág gъvar'á pustы́i páłъč'k'i, p'isál'i.. f kn'íš'kъx trudavы́i kn'íš'k'i bы́l'i, p'isál'i trùdad'én', gd'é tól'kъ p'id'as'át sótъk, a gd'é òn s'éna ub'irát' il'i z'imój vóz'ut.. z dál'n'ix pakósъf s'éna.. k f'érmы, id'ít'i ub'irájt'i.. éta s'éna f saráj, a tám tól'ka tr'ícъt' sótъg zъ rabótu, nu tám.. aná t'ažółъja rabóta, t'ižałó s' s'énъm, tóžъ ɣvaróč'icы [???*], á, úš.. gadá-tъ idú(*d*) da fs'ó star'él'i, fs'ó uš stárъs' pъtkradáłъs'* (просто стихи!), *mn'é n'e stáła n'i dal'ét' A xad'ít' fs'ó xad'íl'i.. nъ rabótu, gan'á.. kág gъvar'á gan'ál'i, pъsыłál'i. Bx̊váła òt k práz'n'iku, òt k Pásk'i náda pamы́t', a.. dróvы-ta bы́l'i tóžъ, pъkałótnыi, n'é na k'im bы́ła vaz'ít'-tъ, v'azl'í sudá, vót, pr'iv'az'óš vóz'ik, dadút.. vóz'ik pr'iv'és', pr'iv'az'óš, nú n'ad'él'u paból'šы patóp'is's'ъ anы́ sыrы́i pr'ám ы́z' l'isu, a v'asnój-tъ pr'iv'az'óš vóz'ika któ dvá tàm któ tr'í któ skól'kъ us'p'éit, xъt' nъ raspút'icu-tъ štò kagdá n'i.. n'inъ dravn'áx n'i na t'al'ég'i n'i prajéd'iš... A patóm ы l'etъm jéz'd'il'i nъ t'al'égъx, dъ vaz'íl'i, pr'ivaz'íl'i. A tút pabl'ížы.. na sánkъx s ós'in'i-tъ taskál'i i nъ s'ab'é, bы́łt l'és r'ádъm, t'ap'ér'-tъ tútъ raskъrč'avál'i dъ, vòt ták vòt, vs'ó bы́ła, vs'ó bы́ła i t'ižałó, vspómn'iš próšłъjъ, kák tóža.. tól'ka rabótъt', vót. ə ták vòt.*

БОЛЕЗНЬ МАЛЕНЬКОГО СЫНА
Nù a.. pъm'irál'i, d'ét'i-tъ i pъm'irál'i, u m'an'é mál'č'ik óč'in' bal'éł, a jamú gód'ig drugój pašół, zъbal'éł vъspal'én'ijim l'óx'k'ix, vòd z'd'és' vajénnыj vráč'.. bыłt v d'ar'évn'i, žыłt, vót mn'é ... prътъłkavál'i l'úd'i skazál'i štò s'n'as'í tы̀ xъt' k vajénnъmu-tъ vrač'ú, a uš tudá v B'ir'azúg'i tám.. n'i papáz' bы́ła jiradróm bы́łt pastrójina, i tám xad'ít' n'i rъzr'ašál'i.

Patóm.. vòt (s)n'astá, któ-tъ vráč' astúšъł javó, na stół pъłažыít.. f svajóm kъb'in'ét'i, i, astúšыivъła, p'ir'ivaráč'ivat javó z bóku ná bъk, pr'iznát grupóznъa vъspal'én'ijъ, náda p jamú v d'éckъu bal'n'ícu nъ a gd'é žъ bal'n'ícы n'étu. Nu já gъvar'ú vы́ móže pamóžыt'i č'ém móžыt'i - nú štóš òn gъvar'í, vòt jamú náda bánk'i stáv'it', óxt'in', kanpr'ésы d'ét̄ъt'. Vòt ták já.. štó ón v'al'ét štó i z'd'ét̄ъła.

A kák éta, vajná-tъ nъč'ałás', a ón bal'nój bыít v ъkurát, a l'úd'i-tъ sъb'irájucъ ar't'él'im, płáč'ut.. žén'š'š'inы-tъ. ...

I vót.. i já s mál'č'ikъm-tъ vы́jdu, a òn ы p'ir'ałóm bыíła, bыíła bal'éz'n'i uš, uš safs'ém dúmała úm'ir, l'ažát v l'úl'ič'k'i, tám vis'éła kuł gałánъk'i, uš ón n'i davát mn'é ná ruk'i brát' javó zъ bač'k'í n'e stát davát' vz'ácы, kák xač'ú pъdajt'íd' vz'át'-tъ òn "a-a-a", už gół̄ъsu n'é bыła płákъt'-tъ, ták štъ zъtr'ap'éš'š'it rúč'kъm éta n'a trón', nu vót. Ták vòt nag'ibát̄ъs'a grúd'ju kar'm'íła, drugój gód'ik.. grút' iš'š'ó sasát. Sъsan'ót n'amnóška i fs'ó. Vòd vdrúk, mál'č'ik.. pagl'ádыivъju, č'ér'iz' zъnav'ésku, tudá jamú, bajús' atkrыivát'-tъ dъ n'i ispugád' bъ, nъ vót, úm'ir, u n'avó głazá pъłuatkrыítы i l'ažыít i.. pótъm, pód garóxъm takój krúpnъj. Nu vót. úm'ir Natól'uška, úm'ir.

A vót ыš'š'e, kúr'icы, nu dá, kúr'icы, uš kúr'icъm anы́ stál'i bal'šы́i, kł̄ál'is'ъ, n'e náda bыíła xad'ít' jíx kar'm'ít', a úš xaz'ájin-ъt, dvór-tъ.. stъražыít nóč'ju, a dn'óm-tъ svabónnъj, skót vы́pus't'ut, ón pr'id'ó damój dъ pajd'ód dъ, a i tám sъ dvará srázu zъxad'íł, ????kúrъč'ikъm dást č'ém pajís', nu ót. Pr'ixód'it ón a já (f??)s'ižú i płáč'u, s'ižú vòt éta m'ésta kuł gałánk'i na.. na l'úl'ku javónnъu gl'ažú, úm'ir Natól'uška, úm'ir. I ón.. s'ét̄ gół̄ъvu pav'és'ivšъ, a já gl'ažú gl'ažú vs'ó tudá. Vdrúg zъnav'éska-tъ tr'ip'anúł̄ъs'a štó-tъ ták òt pъšыv'al'íł̄ъs', pašłá pъgl'ažú, a ón.. głásk'i atkrыít dъ vò ták.. gubúšk'i svají apkúsыivajъ.. ó, žы́if Natól'uška, žы́if, słáva Bóyu...ój, xad'íła k t'ótk'i k adnój, aná.. stáršъ m'an'é u jé mál'č'ik úm'ir tót.. uš s'am'í gadóf úm'ir, tóžъ aná fs'ó fspъm'inát̄a, vòt mamú xaz'ájinu bыít rav'és'n'ik, P'ét'uškъj zvál'i, ój, t'ótka.. t'ótka Dár'ja, nu štó tы, štó tы z'd'ét̄ъła, kák tы l'ač'íta-tъ mál'čika éta... n'a pómn'u, kák aná gъvar'íła, aná ъtl'ač'íła. A tól'kъ já gъvar'ú, kák t'ižał̄ó-tъ, kák t'ižał̄ó-tъ,

kák.. m'an'é xtó-tъ sxvat'ífšъ za s'ércъ, ssóxšъ s'ércъ.. не понимаю кусок.. *nu vót.*

A vót N'úšъn'ka, kъl'i.. umr'ó tъk cétыj gót tág búd'i, - ój, tagdá i já umrú, móžna l' tág žыít' kák.. s'ércъ óčin', nu vót. A n'é, słáva bóyu papráv'iłsъ, k starúškъm-tъ stáła já s' jím vыixad'ít' patóm na úl'icu, kášъl' javó stáła b'ít', pós'l'i étъva p'ir'ałómu. Vòt kášъl' n'i dajó jamú ы vzdaxnút', bjó, bjó, bjó, xá, xá, xá, xá. Nu vót, ыžna v'és' mókrыj z'd'ét̄ъjicъ, vót adná starúška mn'é.. gъvar'í "vыinas'í tы javó, sad'ís' nъ pr'ip'ók'i gd'é v'étru n'étu, i d'aržы́ jamú atkrыítuju grud'ínku, gr'éj sółnыškъm grud'ínku razъgr'aváj, nú. Ax tы góspъd'i. Nu ták ы d'ét̄ъła, vыixad'íłъ, vò tág d'ét̄ъłъ ... Nu ... stáła mal'én'ka pal'égъč'i, vòt.

ПОМОЩЬ БОЖЬЕЙ МАТЕРИ

A drugája starúška.. nъučíła, vòt v'it' rán'šы kák v'érъvъl'i góspъdu bóyu-tъ, tút-tъ patóm.. n'a stál'i znád' bóya, nú.. " A tы́ N'úšыn'ka, vòd z'd'ét̄ъj jaš'š'ó ták: kagdá narót-tъ ut'íxn'it v'éč'irъm, s úl'icы fs'é ujdút nъ spakój, i vòt a tы́ vыixad'í gъvar'í, na júk, n'i na júk a nъ vasxót, i kład'í pakłónы i pras'í bóžju mát'ir': Uspén'ja bóžыj mát'ir'i, dáj kakój-n'ibut' kráišыk mamú mład'éncu, štó š ón múč'iiccы i m'an'é múč'iit, i štó-n'ibud' dáj

ad'ín kráišыk ыl'i s'm'ért' il'i žыvatá". Nu já gr'ёšn'ica s'm'ért'i-ta n'i xat'ёła, vs'ó pras'íła ёta: pъmag'í tы jamú vыízdъrav'it', bóžja mát'ir'. Nu vót, ták vòt .. i pašló.. d'ёła nъ paprávku, stáł pъpravl'ácъ, stáł ы xad'ít', a tó uš... dъ bal'éz'n'i-tъ úš xad'íł.. mál'čik, a kág zъbal'ёł-tъ, i gъvar'ú, dážъ ná ruk'i-ta n'i davál vz'át' javó. Aps'íkъicъ vыítaš'š'u, javó nóšk'i tól'kъ pъdыmú.. mókrъja pъdłažú suxója i vs'ó. Nu a patóm pal'ékč'i-tъ stáła, vót. Ták ы adžыíłsы, i žыíl'i.

I vót.. i bóžja mát'ir' pъmagłá mn'é. A patóm v étu v vajnú tò tóžъ já, góspъd'i, kakája straxatá bыłá, kák n'ém'ic tъt acstupát' stáłъ v étu nóč', kák náč'il'i str'al'át', is Kazłóv'ic, nъ garы́ anы́ Kazłóvcъ-tъ, òt č'ér'is' nášы damá, kagdы́ i n'ížы damóf pъpadál'i, no n'i papáł, bóx pam'íłъvł n'i nnavó č'iłav'éka n'i ub'íła snar'ádъm, a r'ádъm zъ d'ar'évn'ij.. pádъl'i snar'ádы, jámk'i bыíl'i nárvъna, nu vót. Strъxatá. ót já tóžъ.. nadúmъła: kák mn'é bóžja mát'ir' pъmågłá, mál'čiku mamú Natól'ušk'i papráv'iccъ, pajdú-kъ já pakłán'ijus' pъmal'ús'a jéj, bóžju mát'ir' pъprašú, nu vót. Vыxad'íła ták já nóč'i tr'í. Vыídu i pъmal'ús'a: pъmaž'í tы.. mn'é. a iš'š'ó pan'át'ja n'i im'éła, nú aná bóžja mát'ir' adná, a tól'ka jés' us'p'én'jam bóžja mát'ir', éta-tъ pъ zdaróvja jajé prós'ut, ыl'i žыvót, i l'iba s'm'ér't'i, nu vót.

СОН О БОЖЬЕЙ МАТЕРИ

A mn'é patóm va sn'é pas'n'íłъs'ъ són, kák vród'i, kák etъ iš'š'i vajná-tъ, kák vród'i i d'ét'i sabrávšы tùt ы kr'ič'át: sъmal'ót l'at'í, sъmal'ót l'at'í, ín kakój sъmal'ót kras'ívыj, bl'as't'áš'š'ij bl'as't'i[t], *ój, i já vыískъč'iła, vыískъč'iła gl'ažú tы právda, vòt kák ъt Kazłóv'icъ s'udá, kák ы.. gl'ažú, i òn ó kák prót'if r'ak'é ъstъnav'íłъs'e. Vó, da éta bóžja mát'ir', vòt aná, x'iruv'ímы nъzыvájucъ, na dl'ínnъx šas't'áx, a, i, nъr'isóvъn étъ, patr'ét*[...]